

Kulturstipendium - Ansökan

Ärendenummer 241015-KSA-AN53
Inskickat 2024-10-15 16:20

Kontaktuppgifter

Förnamn	Cecilia
Efternamn	Nordstrand
Personnummer	
Adress	
Postnummer	
Ort	
Telefon	
E-post	

Kulturstipendium

Ange vilket/vilka områden du huvudsakligen är verksam inom?	Film Foto
---	--------------

Jag söker stipendium för kommande projekt, utbildning eller liknande inom något av ovan angivna områden (beskriv så tydligt som möjligt)

Jag söker stöd för ett pågående projekt, en dokumentärfilm med temat åldrande, demens och död. Under några år har jag filmat min mamma Axianne Gerdman ute på Norröra där hon bor. Jag har mycket material, men har nu kommit till läget då jag behöver finansiering för att involvera fler i projektet till klippning, redigering, produktion och distribution.

Bilagor

Filnamn:	Mamma_projektplan_2024-10-15.pdf
Beskrivning:	Projektbeskrivning för dokumentären Mamma

MAMMA

En film av Cecilia Nordstrand

På stranden, med den fria horisonten som aldrig tycks ta slut, finns dödsstenen. Den har funnits där i alla år, men nu börjar tiden närma sig tills den skall tas i anspråk...

En personlig dokumentär berättelse om hur det är att vara anhörig till en åldrande mamma med begynnande demens. Om liv och död och den eviga längtan efter havet och friheten.

SYNOPSIS

Redan när Axianne för första gången som tolvåring besökte ytterskärgården blev hon helt betagen av de flata klipporna och havet där utanför. Det var helt tydligt redan då: *så här måste det bli!* Och så blev det, huset på ön vid havet blev hennes hem.

Vi får följa Axianne i hennes liv ute på ön där hon tidigare bott mesta delen av tiden, men nu endast kan vara när hon har sällskap, då ålder och demens alltmer begränsar förmågan.

Filmen är ett slags bokslut över livet. Tacksamhet över barn och barnbarn och barnbarnsbarn, yrkesliv och två äktenskap. Samtal och tankar kring tro, filosofi, frigörelse kärlek och äktenskap. Och framför allt tankar om döden.

Det finns också en ständig oro över maken, som trots att han är mycket yngre inte orkar så mycket. När han plötsligt men inte oväntat dör in finner sig en enorm ensamhet och saknad där meningen med livet ifrågasätts. Samtidigt eskalerar demensen och Axianne har svårt att ta in att han verkligen är död och kan därmed fortfarande stundtals njuta av livet.

Historien berättas ur Axiannes dotter Cecilias perspektiv. Om hur hon ända sedan barndomen känt ett ansvar, att rollerna varit ombytta. När sedan insikten om att det borde vara tvärtom kommer är det för sent. Att lära sig att känna tacksamhet och acceptans och kärlek.

BAKGRUND

Det började som ett personporträtt av min mamma.

Med fokus på hur det är att bli gammal, som en summering av hennes liv och insikten att döden kommer närmare. De inskränkningar som kommer med åldrandet och tankar om döden och hur det går att förhålla sig till den.

Processen har givit mig insikten om hur lika vi är.

Den stora längtan efter frihet som vi båda har gemensamt. Det symboliseras av havet som är den plats där vi båda finner lugn. Där rastlösheten tar paus och tankarna får vila. Och lusten att skapa med ord och bild.

Filmen handlar därför även om vår relation och om mig. Om att inse att hur det än var när jag växte upp, på 70-talet med experimentell och fri uppfostran, är det av min mamma jag fick livet. Den stora betydelsen våra mammor har för oss så länge vi lever. Att förstå detta och se vikten av att förlåta.

Under tiden vi filmat har demensen blivit mer påtaglig och mamma har svårare att klara sig själv, vilket hon inte alltid ser. Samtidigt som min mamma finns kvar rent fysiskt sker också en stor mental förändring. Det är en svår balansgång mellan att ta omhand och samtidigt respektera integriteten. Jag tänker på hur det kommer att vara om 30 år när jag kanske behöver tas om hand av mina barn, hur vill jag bli behandlad då?

Det är också ett moraliskt dilemma hur mycket tid det är rimligt att ge. Våra vänner i Japan berättar att de besöker och sköter om sina åldrande föräldrar dagligen, de lägger nästan all sin lediga tid på omsorg och hinner inget annat. I Sveriges välfärd lägger många hela ansvaret på samhället.

I Sverige finns mellan 130 000 till 150 000 demenssjuka personer. Runt dessa personer finns dubbelt så många anhöriga som indirekt drabbas av sjukdomen.

Det kan vara mycket smärtsamt. Självklart i första hand för den drabbade, men även i stor utsträckning till de anhöriga, som stegvis förlorar sin kära vän eller släkting.

I min film vill jag belysa anhörighetsperspektivet på ett personligt och nära plan. Min mamma, som varit den viktigaste personen i mitt liv, försvinner iväg mentalt och är inte längre den hon varit. Vi är många som är i liknande situation och genom att uppmärksamma detta kan jag bidra till att hjälpa andra i samma läge. Skapa en diskussion och en samhörighet. Även frågan om hur mycket vi som anhöriga skall bidra med till våra anhöriga i ett välfärdssamhälle vill jag uppmärksamma.

I filmen talar vi även mycket och öppet om döden. I Sverige är det fortfarande tabu för många. Vi pratar i termer som ”om jag dör” istället för ”när jag dör”. Att vi ska dö är egentligen det enda vi med säkerhet vet skall hända i livet, ändå är många rädda för och vill inte prata om det.

Jag kan även se att det finns en stor och viktig funktion med att belysa detta, och att det inte bara behöver vara något negativt att någon dör. Att det kan vara dags. När ens partner och många vänner gått bort och kroppen inte orkar längre finns kanske inte så mycket mening kvar. Att då få somna in kanske kan vara det bästa som kan hända. Detta ämne är också viktigt att belysa. För vems skull man skall leva så länge som möjligt

REGIVISION

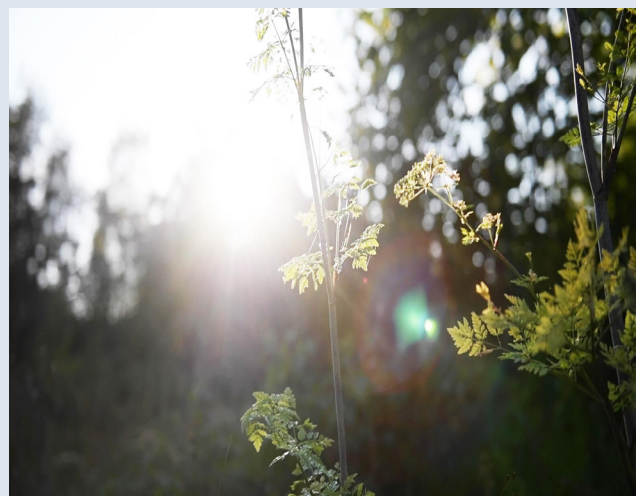
Filmen ska **VISUELLT** spegla temat av åldrande och död, längtan efter hav och frihet.

Lite vemodig och vacker ton, ganska ljus färgskala, jordfärger, motljus.

Långsamma bilder på visnande löv, en trasig stol, en ruttnande stubbe, en vindsnurra där tyget gått sönder. Ett vackert förfall.

Bilder på mamma i rörelse, när hon går med rullatorn fram och tillbaka till stranden, sitter någonstans och läser, bara ser ut över havet, vi badar tillsammans, jag paddlar iväg.

Naturen. Kameran uppställd på stativ nere vid stranden olika tider på dygnet, havets skiftningar, några svanar simmar förbi eller en båt i fjärran.

KÄNSLAN och **BILDSPRÅKET** är till viss del inspirerad av *Smoke Sauna Sisterhood* av Anna Hints.

Vackra sköra bilder, starka historier, men med en ljusare nyans. Även *Gubben i stugan* av Nina Hedenius har fastnat i minnet som en inspiration. Det långsamma vardagliga som ändå säger så mycket även om den saknar

dialog. Känslan av närvaro. En personlig känslsam betraktelse där mina tankar som anhörig och dotter hörs som voice over blandat med samtal om liv och död, nu och då, filosofi och religion.

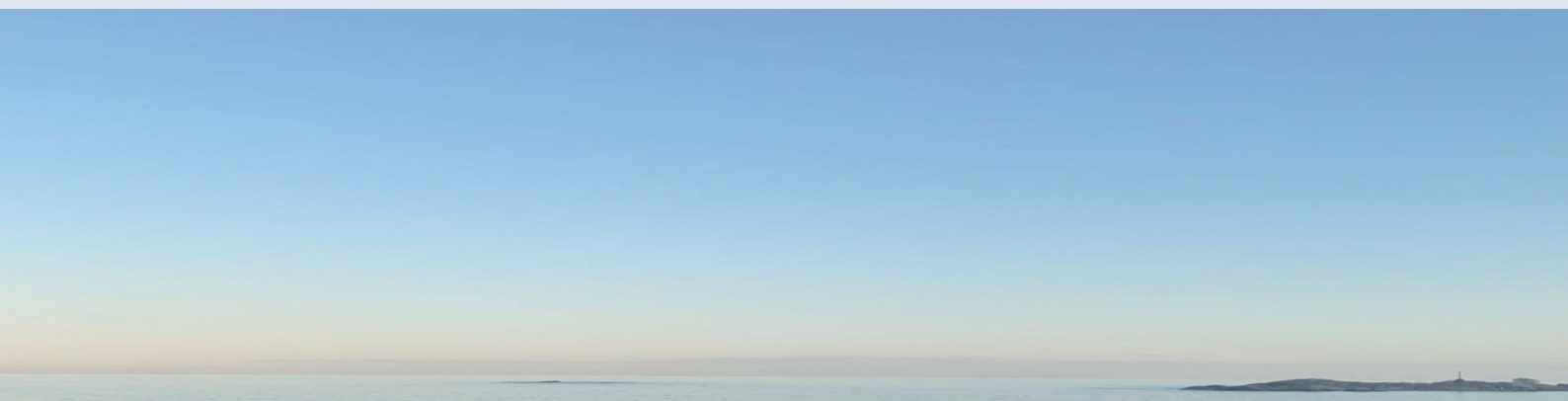
LJUDBILDEN skall i huvudsak också vara av ganska långsam karaktär för att spegla åldrande.

Pauser tillåts i dialogen, vackra bilder eller stilla betraktelser manar till eftertanke av det som sägs.

Jag vill också att ljudet i vissa delar av filmen är det som styr det visuella uttrycket. Exempelvis när samma fråga upprepar sig på telefonsvararen i ett tiotal meddelanden efter varandra skall de bli till en kanon, det repetitiva blir till en slags musik där det visuella får följa med. En audiell illustration av demensen med abstrakta bilder, mörker, oskärpa.

Även när mamma läser ur sin bok, avsnittet om sin egen mamma. Jag läser samma text och våra ord går in och ut ur varandra, symboliskt för vårt gemensamma arv som vi inte kan slippa ifrån, vi är så lika.

Trots olika teman och olika tempon är *Megaheartz* av Emily Norling en stark inspiration på hur ljud, ord och bild smälter samman till en känsla.

MUSIKEN är huvudsakligen av Camilla Griehsel.

Camillas mamma var nära vän till mamma, och hon har varit min vän i hela mitt liv och betyder mycket för oss båda.

Camilla har arbetat med temat moderskap, och senaste åren regisserat en föreställning på Irland, Mamasongue (senast visad på Cork Operahouse, maj 2024). Camilla är utbildad operasångare, men har under senare tiden av sin karriär arbetat mycket med världsmusik av olika slag, sydamerikansk och sydafrikanskt, men även Evert Taube (som är influerad av Sydamerika) och egenkomponerat material.

Hennes röst och uttryck går i samma ton som bilderna och ger en extra dimension och en mer omslutande helhet. En stark känsla av vördnad och kärlek, styrka, sårbarhet och sorg.

MÅLGRUPP/DISTRIBUTION

Målgruppen är personer över 40, där många befinner sig i samma situation. Till vård och omsorg, anhörighetsföreningar inom demensvård, och till kommuner och regioner. SVT, UR, filmfestivaler.

